ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: ΔΥΟ (2) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ

ΜΕΡΟΣ Α: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ **(ΜΟΝΑΔΕΣ 70)**

Η ειρήνη δεν είναι φυσική κατάσταση

Σε πολλές χώρες της Ευρώπης, οι άνθρωποι που είναι κάτω από 50 χρόνων δε γνώρισαν τον πόλεμο στον τόπο τους. Από την ώρα που γεννήθηκαν, κάθε πρωί, όταν ξυπνάνε, είναι ειρήνη. Τους φαίνεται φυσικό να ζουν μέσα στην ειρήνη. […]

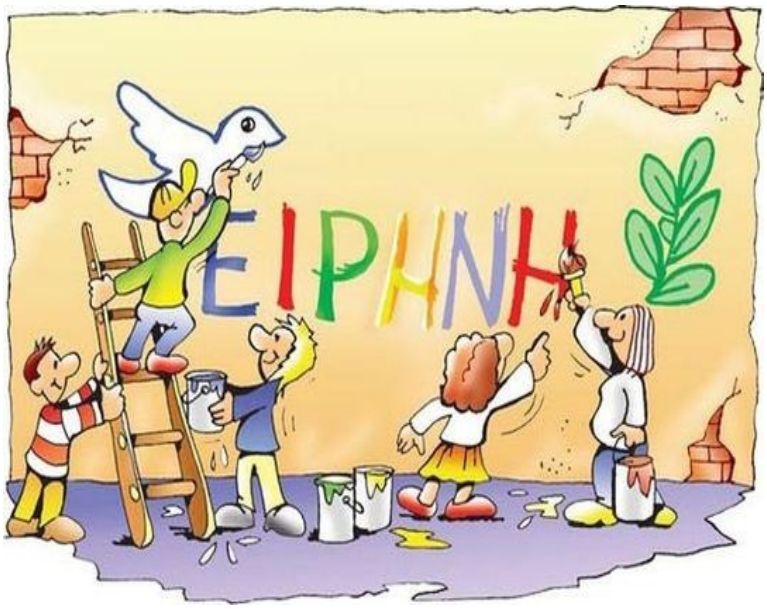
Για να διατηρείται η ειρήνη, είναι σπουδαίο να ξέρουμε πως η ειρήνη δεν είναι κάτι εντελώς φυσικό. Όμως, οι άνθρωποι αυτό το θυμούνται δύσκολα. Μπαίνοντας κάποιος σ' ένα κατάστημα λέει «καλημέρα» και όταν τον εξυπηρετήσουν, λέει «ευχαριστώ». Είναι ένας ευγενικός κύριος. Αυτή η συμπεριφορά είναι έμφυτη; Όχι. Όταν ήτανε παιδί, δεν ήτανε ευγενικός από φυσικού του. Τους κανόνες της ευγένειας τους έμαθε. […]

Με την ειρήνη συμβαίνει το ίδιο. Είναι θέμα ανατροφής. Δεν είναι πάντα εύκολο, γιατί πρέπει να σεβόμαστε τους κανόνες, να μάθουμε ν' ακολουθούμε το νόμο, να μάθουμε να μη χρησιμοποιούμε τη φυσική μας δύναμη. Οι άνθρωποι διαπιστώνουν μονάχα αργότερα πως έτσι είναι καλύτερα, γιατί, όσο έχουν ειρήνη, ζούνε πιο ευχάριστα παρά αν κάνανε πόλεμο. […]

Πολλοί άνθρωποι ξέρουν ότι η ειρήνη δεν αποκαθίσταται μια και καλή και για πάντα. Γι' αυτό σκέφτονται όλα όσα πρέπει να γίνουν για να στεριώσει και να μην ξαναγυρίσει ο πόλεμος. Η ειρήνη μπορεί να οικοδομείται παντού και σε κάθε στιγμή. Όταν μελετούμε την ιστορία του κόσμου, όταν συζητάμε μ' αυτούς που έχουν διαφορετικές αντιλήψεις, όταν αντιδρούμε μπροστά στις αδικίες, χτίζουμε την ειρήνη.

Στο σχολείο οι μεγάλοι μαθητές βασανίζουν τους μικρούς, τα πρωτάκια. Ένας μαθητής πηγαίνει στη διευθύντρια και του ζητάει να σταματήσει αυτή την κατάσταση: Ο μαθητής αυτός, που δεν αδιαφορεί για ό,τι γίνεται γύρω του, που αντιδρά και προσπαθεί να δώσει τέλος στα βάσανα των μικρών, δουλεύει για την ειρήνη. Η διευθύντρια βρίσκει αυτούς που δέρνουν τους μικρούς, τους τιμωρεί και τους εξηγεί γιατί τους τιμωρεί: Κι αυτή δουλεύει για την ειρήνη.

Σε μια εφημερίδα δημοσιεύεται ένα άρθρο που προτείνει ν' απαγορευτεί η είσοδος στους κινηματογράφους σ' αυτούς που είναι ξένοι. Χιλιάδες άνθρωποι αντιδρούν και γράφουν άρθρα για να εξηγήσουν ότι δε συμφωνούν μ' αυτή την πρόταση: Αυτοί βοηθούν να επικρατεί ειρήνη. [...]

Στα σχολεία οι καθηγητές διδάσκουν την ιστορία. Προσπαθούν, μαζί με τους μαθητές, να καταλάβουν γιατί ξεσπάνε πόλεμοι. Μα και όλος ο κόσμος αναρωτιέται: Τι πρέπει να κάνουν για να μην επαναληφθεί; Έτσι οικοδομούν την ειρήνη.

Περ. «Ερευνητές», εφημ. *Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ*, 2003.

Πηγή (σχολικό εγχειρίδιο): Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, 89-90.

Α.Ι. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ (ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

Α.Ι.1. Με βάση το κείμενο να δηλώσετε, αν το περιεχόμενο των πιο κάτω προτάσεων είναι «ΟΡΘΟ» ή «ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΟ» γράφοντας στο τετράδιο των απαντήσεών σας «Ορθό» ή «Λάθος» αντίστοιχα.

α. Η διατήρηση της ειρήνης είναι κάτι πολύ φυσικό.

β. Ένας τρόπος για να χτίσει κάποιος την ειρήνη είναι η αντίδραση στην αδικία.

γ. Ένας μαθητής μπορεί με τις πράξεις του να χτίσει την ειρήνη, ενώ ένας διευθυντής δεν μπορεί.

δ. Όταν άνθρωποι γράφουν άρθρα για να υπερασπιστούν ανθρώπινα δικαίωμα των ξένων, όπως γράφει η συγγραφέας, αυτό βοηθάει στην επικράτηση της ειρήνης.

(μονάδες 4)

Α.Ι.2. Να αναφέρετε **δύο (2)** πιθανούς δέκτες του κειμένου, αιτιολογώντας την απάντησή σας.

(μονάδες 2)

Α.Ι.3. Να εξηγήσετε **τρεις (3)** ενέργειες/δράσεις των ανθρώπων, οι οποίες συμβάλλουν στην οικοδόμηση της ειρήνης, σύμφωνα με το κείμενο.

(μονάδες 3)

Α.Ι.4. Να εξηγήσετε με ποιον τρόπο η **εικόνα** που συνοδεύει το κείμενο συνδέεται με το **περιεχόμενό** του.

(μονάδες 5)

Α.Ι.5. «Οι άνθρωποι διαπιστώνουν μονάχα αργότερα πως έτσι είναι καλύτερα, γιατί, όσο έχουν ειρήνη, ζούνε πιο ευχάριστα παρά αν κάνανε πόλεμο.» (3η παράγραφος)

α. Να εντοπίσετε και να ονομάσετε **δύο (2)** δευτερεύουσες προτάσεις στην πιο πάνω περίοδο.

(μονάδες 3)

β. Να προσδιορίσετε τον συντακτικό τους ρόλο.

(μονάδες 2)

Α.Ι.6. «Από την ώρα που γεννήθηκαν, κάθε πρωί, όταν ξυπνάνε, είναι ειρήνη.» (1η παράγραφος)

α. Να μετατρέψετε την υπογραμμισμένη δευτερεύουσα χρονική προτάση σε υποθετική.

(μονάδα 1)

β. Να εξηγήσετε πώς αλλάζει το νόημα της νέας πρότασης.

(μονάδες 2)

Α.Ι.7. Σύμφωνα με το κείμενο: «Όταν αντιδρούμε μπροστά στις αδικίες, χτίζουμε την ειρήνη.» (4η παράγραφος)

α. Να προσδιορίσετε με ποια σημασία (κυριολεκτική ή μεταφορική) χρησιμοποιείται η λέξη «χτίζουμε» στο πιο πάνω απόσπασμα.

(μονάδες 2)

β. Να εξηγήσετε τι επιτυγχάνει ο συγγραφέας με αυτή τη γλωσσική του επιλογή.

(μονάδες 2)

Α.Ι.8. Να βρείτε **δύο (2)** ομόηχα για την πιο κάτω υπογραμμισμένη λέξη γράφοντας **μια (1)** πρόταση για το καθένα ξεχωριστά:

«δεν αδιαφορεί για ό,τι γίνεται γύρω του...» (5η παράγραφος)

(μονάδες 2)

Α.Ι.9. Να αντικαταστήσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1)** **αντώνυμη** χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό της τύπο και τη σημασία που έχει μέσα στη φράση.

α. «... είναι σπουδαίο να ξέρουμε πως η ειρήνη δεν είναι κάτι εντελώς φυσικό.» (2η παράγραφος)

(μονάδα 1)

β. «... να μάθουμε να μη χρησιμοποιούμε τη φυσική μας δύναμη.» (3η παράγραφος)

(μονάδα 1)

Α.ΙΙ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Στα σχολεία οι καθηγητές διδάσκουν την ιστορία. Προσπαθούν, μαζί με τους μαθητές, να καταλάβουν γιατί ξεσπάνε πόλεμοι. Μα και όλος ο κόσμος αναρωτιέται: Τι πρέπει να κάνουν για να μην επαναληφθεί; Έτσι οικοδομούν την ειρήνη.»

Το σχολείο σας διοργανώνει εκδήλωση με θέμα: «Ο πόλεμος καταστρέφει, η ειρήνη οικοδομεί!»

Ως εκπρόσωπος του τμήματός σας, καλείστε να εκφωνήσετε ομιλία ενώπιον των συμμαθητών/συμμαθητριών και των καθηγητών/καθηγητριών σας, στην οποία να αναπτύξετε:

(α) **Δύο (2)** βασικές αιτίες που οδηγούν στην έκρηξη πολεμικών συγκρούσεων.
(β) **Δύο (2)** τρόπους με τους οποίους μπορεί να οικοδομηθεί η ειρήνη στον σύγχρονο κόσμο.

(έκταση: τουλάχιστον 250 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.